

Előfizetési díj:

Egész évre . . . 8 kor.
Félévre 4 kor.
Negyedévre . . 2 kor.

Egyes szám ára 10 fill.

Megjelenik minden vasárnap.

Telefon szám: 15

NÉPJOG

POLITIKAI HETILAP.

A FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT HIVATALOS KOZLÖNYE.

Szerkesztőség:

Kaposvár, Zárda-utca
17. szám,

hová a lap szellemi részét
illető minden közlemény inté-
zendő.

A kiadóhivatal

munkakörét *Haglma*
Károly könyvkereskedő
vállalván magára, az előfizet-
ések, nyiltteri és hirdetési
díjak és a lap szétküldésére
vonatkozó felszólalások ide
intézendők.

A hadsereg.

Oly fontos nálunk mégis olyannyira népszerűtlen.

Nélküle az államok mai constellációi közt meglenni nem lehet, mert ő a lét támasza, a jelen biztosító és a jövő félelme. Ezért olyan drága a nemzeteknek, ezért nyeli olyan bőszesen a nemzetek verejtékes munkájának gyümölcsét és ezért adják mégis oda a népek a felemelt adók jövedelmeit.

A nemzeti aspirációk záloga a hadsereg mindenütt a kerek világon, csupán nálunk nem az.

Régi keserve ez a magyarnak. Régi és ma még sem állhat elő gravameneivel; még a felpanaszolás jogával sem élhet, mert a paktum „kikapcsolta” a katonai kérdéseket. A hadsereg közjogi állásáról tehát nem eshetik szó a forumon, de ha ezt az állapotot respektáljuk is, nem lehet ezt elshanni hagyni anélkül, hogy ne sürgezzük azokat a szervezeti reformokat, amelyek nem érintik a közjogi dolgokat.

Ezek a reformkérdések sem új keletűek, de felszinen tartásuk annál kívánatosabb, nehogy a „kikapcsolás” jelszava alatt ezek is pihenésre tétessenek.

Ott van a haderő reformja: a véderőtörvény és vele a két esztendei szolgálati idő. Szívesen megszavazza mindenki, mert régi óhajt teljesítene.

Ott van a szabadságolások kérdése, melyet a rendszertelenségtől és igazságtalanságtól meg kell szabadítani, hogy a mezőgazdasággal foglalkozó tartalékosokat ne aratás idején hívják be fegyvergyakorlatra és hogy a tényleges szolgálatban levő katonákat a nyári munkaidőre szabadságolják.

Ott van a katonaság elhelyezésének kérdése. A magyar nemzeti politikának, segítő társat kell találnia az ezredek elhelyezésében. A lázadásra hajló horvát, a „külön” Fiume legalább az ott állomásozó katonaságból lássák a magyar állam létezését.

Ott van a tisztképzés ügye. A közös hadsereg tisztikarának alig

negyedrésze magyar és gyökeres rendszabályok szükségesek, hogy legalább a kvóta szerinti arányt elérhessük.

Csak a legjelentősebb dolgokról emlékeztünk meg hamarosan. A magyar kényelem, az „ejh. ráérünk arra még!” ne engedje leszorítani a belső ügyeit a tennivalók jegyzékéről, mert a paktum ezek tekintetében nem köti a nemzetet, melynek lépésről-lépésre kell szellemével behatolni s átalakítani a közös hadsereget.

Krónika a hétről.

A nagy világpolitika békés működésében némi mozgolódást okozott Aehrenthal báró külügyi exposejának az a része, mellyel bejelentette, hogy az okkupált tartományoknak a görög tengerrel vasúttal való összekötése a legközelebbi jövőben megtörténik, mert a török kormány a mitrovicza—saloniki vasútvonalat engedélyezte. A közös külügyminiszter e bejelentése nagy és végeredményében még be nem látható következményekkel járt. Az orosz és a francia sajtó azonnal megtámadta a magyar-osztrák

T A R S A.

Valida.

Ira: Dorottya néni.

(Folytatás.)

Midőn a hold újra feljött, a bokorból ismét kilépett Valida, ah, de nem a halvány asszony, hanem üde, mint az erdő friss rózsája.

Ismert csengő hangján kérdé:

— Mit kívánsz, Mirza?

— Ifjuságot adj nekem! — kiálta ez.

— Csókolj meg és megnyered, — felelt Valida.

Ekkor Mirza megcsókolta és szokatlan tüzet érzett keblében.

A feltékenység tüze volt.

— Hah, — kiálta egyszerre, — ha más jön ide rózsát tépni, másnak is teljesítet kívánságát?

— A rózsák tündére mindenkit boldogít, mert szeretni hivatása!

Mirza örült dühvel rohant rá, s törét Valida keblébe mártá, keze véres lett, mint hajdan a tuskétől saját vére hullt, most a rózsá tündéré.

Véres kézzel futott haza és azt hitte, hogy otthon senkit sem talál.

De mennyire elbámult, mikor belépvé, a rózsák és szönyegekkel diszitett pompás kis helyiségben ott feküdt halva Valida.

De csak most látta Mirza, mintha az mégsem az erdei Valida volna. Való igaz, hiszen a törzsúrának nincsen keblén nyoma, miért van tehát mégis meghalva?

Végtelen fájdalommal vette karjaiba, nézte, mintha nézésével meg akarná eleveníteni.

Ekkor ködszerű fényben egy szellemalak jelent meg. Egyik karjával az erdei mosolygó rózsátündért tartá átölelve, másik karjával felölelte a halvány halott Validát, Mirzától elragadva.

— Ki vagy te? — ordított Mirza.

— Én az örök szellem vagyok, ósatyja minden tündérnek, az én keblemből szállanak földre, s ha az általuk képviselt erény az emberek közt megbukott, én visszafogadom keblembé és kiragadom őket a föld porából.

Igy beszélt, miközben a két Validával tűnedezett.

— Megállj! — kiálta Mirza.

— Ide hallgas, Mir a, — folytatá, — a szerelem rózsája mindenki számára nyílik, de amikor letörik a virágot, megszűnik tündérnek lenni. Mind a két Valida megcsókolt téged, mindenik földi lény és asszonnyá lett ezáltal. De te az elsőt megcsókoltad, más szerettél meg. A női hűség és erény neked semmi sem volt, az elhagyott mindent veszített, szíve megszakadt.

A másikat megölted, pedig szeretett téged egész lelkéből.

Te férfi vagy, kegyetlen voltál mindenkihez. Legyen büntetésed, hogy a rózsabokor hajtson ki újra mindig, folyton nyilni fog rajta a szerelem virága, te mindig szerelemre fogsz gyulladni, mindig izelni fogod az éden boldogságát de sohasem fogod érteni a nőt és én mind I fogom téled ragadni Üldözzön a kétely mindig, keresd az üdvöt olthatlan vágy égen szivedben, fiuról-fiura szállva. Üldözzön a pusztulás mindaddig, míg kevélyen hiszed, hogy önként itélhetsz a nő felett.

És a szellem eltűnt.

Mirza egyedül maradt. Dühében kiégette a rózsabokrot, de mi haszna, gyökere messze elhatott a ligetben, száz új nőtt helyette és a szerelem tündérvirága nyílt mai napig, de a Mirzák még mai napig sem hisznek a nőknek, keresik mindig az üdvöt.

— Lássá, Irén, kegyed is ilyen üde rózsátündér, én is meg vagyok igézőve, mosolygó, rózsás ajkai oly élénken emlékeztetnek Validára, szeretnék Mirza lenni, csak hinni tudnék! . . .

A leány pajkosan felkacagott.

— Nemde, érdekes volna, ha ön minden rózsabokorból egy-egy Validát látna kilépni? — kérdé kitérőleg.

— Ne gunyoljon, — szólt a fiatal-ember, én . . .

— Ne folytassa, én már régen értem önt, de még nem volt itt az idő, hogy felelhessek, mert fájdalmat kell okoznom és

monarchiát, azzal vádolva ezt, hogy megszegte a műrzségi egyezséget, melyet Oroszországgal a Balkán állapotok statuquó-jának fentartására kötött. A sajtótámadásra Aehrenthal báró az osztrák delegációban válaszolt és kiemelte, hogy a terv az orosz külügyi kormányval előzetesen közöltetett s mi semmit sem akarunk tenni, ami az egyezményt sértené, mégis az ügy befejezve még nincs és nem lehetetlen, hogy súlyos bonyodalmak magvát hordja magában.

*

A magyar delegációk tárgyalásai álmossan, részvétlenség mellett folynak. Alig van olykor annyi delegatus jelen, hogy az ülések határozatképesek lehetnek. Ugy látszik, mintha maguk a delegátusok sem vennék komolyan a delegációkat. A hadügyi kérdésekben Schönaich közös hadügyminiszter helyett Hoffmann Hugó osztályfőnök válaszolt a vita során fölmerült kérdésekre. A tisztí fizetések emelése dolgában a hadügyi kormány meghajol a delegációk kívánsága előtt. A véderő törvény reformját a hadügyi kormány is szükségesnek tartja; a sorozási és fegyvergyakorlatok körüli panaszokat orvosolja; a becsületügyi szabályzat reformja készül; a szállításoknál a két kormány közötti megállapodásokat betartják; a rabsegélyzés előkészítő stádiumban van; a vasárnapi munkaszünetet megtartják stb. szóval a közös hadügyi kormányzat szénája rendben van, a delegátusok nyugodtan megszavazhatnak mindent. Így Hoffmann tábornok ur. És a delegációk kívánság szerint szavaztak, mindent megszavaztak.

*

A horvát választásokról tanácskozott a miniszterelnök tegnap a horvát bánnal Bécsben, ahová ez is fölutazott. Ugy hírlik, hogy a választásokat március 12-ére hívják össze és ha a korona ehhez hozzájárul akkor a választásokat hamarosan kiírják.

várom kellett, hogy legyen gondoskodva gyögyszerről is... Nézze, ujjamon a jegygyűrű, én már másnak vagyok menyasszonya!

Az ifju feletébb elhalaványodott.

A leány folytatta:

— Ön mondá, hogy szeretne Mirza lenni. Megadatik. Ime, itt jön Validája is.

A rózsatábla felől közeledett egy fiatal leányka, Irénnek ikernővére, hozzá annyira hasonlított, hogy össze lehetett volna őket téveszteni.

— Nővérem lakodalmamra jött haza nagynénemtől, hol eddig tartózkodott. Önt már hallotta emlegetni és érdeklődik ön iránt. De még semmit sem sejt; az ott vőlegényem ki utánna jön. Ön hallgat! Azt akarja mondani, én vagyok az igazi, kit ismer és kihez vonzódik? Hagyja el, a mese rózsaszelleme is azt mondta: a szerelem virága mindig fog hozni új hajtást.

— Valóban, mintha Mirzának érezném magam, mondá a fiatalember.

— Cserjésy Dénes, birtokos — nővérem Jolán, vőlegényem Valdenberg hajóskapitány.

Mikor karöltve hagyták el a kertet, Cserjésy Jolánnak is elmesélte Mirza és Valida történetét, csak hogy a pörölő világszellem nem jelent meg, és a mese is másként végződött, még pedig Jolán határozta meg, hogyan.

(Vége.)

Thaly László beszéde

a delegációk február 7-iki ülésén.

T. országos bizottság! Ami u. n. újabb tulajdonképen azonban 400 éves alkotmányos életünknek egyik legnagyobb hátránya abban rejlik, hogy mi erőnk, időnk és tudásunk nagy részét mindig közjogi támadások visszaverésére voltunk kénytelenek elfecsérelni. (Ugy van!) Irigykedve nézem a szomszéd apró államokat, amelyek előtt öncél lebeghet és amelyek magukért és maguknak dolgoztatnak. Mi nemcsak hogy mindig ezen közjogi támadásokkal voltunk kénytelenek foglalkozni, mert a másik állam, amellyel a sors minket összekötött, folyton-folyvást közjogi sérelmekkel halmoz el és amelynek mintegy céltáblája vagyunk a közjogi támadás szempontjából, hanem sajnos, saját közös szerveink is nem egyszer adnak okot közjogi sérelmekre. Ma a Reichskriegsminister, holnap pedig a Reichskanzler rémképe bukkan előtünk fel, sőt mai tanácskozásunknak idáig alvó elnyultára is egy ily incidens adott alkalmat, minélfogva kénytelenek vagyunk az ország idejét elvonni azoktól a tanácskozásoktól, amelyekre tulajdonképen hivatva vagyunk és azt, amiért minket ide küldtek, nem tudjuk úgy teljesíteni, hogy a multakban elkövetett azon cselekményeket, amelyek a közös minisztérium részéről elénk tártnak, megbíraljuk és hogy kellő megoklással és kellő megfontoltsággal megadjuk azokat az eszközöket, amelyeket a jövőre vonatkozólag nyújtani akarunk (Ugy van!) Előnk: Csendet kérek!

A magyar országgyűlés bölcs előrelátással talán a multaknak emlékeire okulva, ezen országos bizottságba is elküldötte közjogászainak igen sok jeles tagját, én tehát, mint ezen a téren laikus, ezeknek a támadásoknak a visszaverésére őket látom hivatottaknak, ezért én a t. országos bizottság kegyes engedelmével áttérek ezuttal a külügyminiszter ur működésének méltatására.

Én általában a külügyminiszter ur exposéjában előadott működési kört rokonzenvesnek talalom. Nagyon feltűnőnek talalom azonban, hogy a t. külügyminiszter ur Marokkóról, erről az exotikus nagy országról, mely három év előtt még egész Európát felgyújtással fenyegette, hol ma is nemzetek állanak tusában nemzetek ellen, hol Európának két országa kiszálló csapatokkal fészelt hadihajókat volt kénytelen kiküldeni, hogy ottani alattvalóinak életét és vagyonát védje, hol állandóan és folytonosan a legnagyobb zavarok vannak, hol a kereskedelem tönkrement, a közbiztonság nullává változott, mondom, erről a nagy országról a külügyminiszter ur alig pár szóval tartotta érdemesnek megemlékezni, azt mondván, hogy Angliával és Franciaországgal barátságos lábon állunk, kifejtette, hogy az algezirasi okmány alapján három alapelv állítatott fel: a szultán függetlensége, a terület integritása és nyitott ajtó.

Az érdekelt két állam, Spanyolország és Frank-hon ezekhez az elvekhez ragaszkodott és így nem volt ok az időleges jellegű katonai rendszabályokat ellenezni. A trónviszály nem ok arra, hogy az ország belső viszonyaiba beavatkozzunk — óhajtanám, hogy ha hajdanában Oroszország is így gondolkodott volna — a magyar-osztrák consulok a helyi hatóságokkal érintkezésben vannak. Csodálatosnak tartom az igen t. külügyminiszter urnak ezt a nembánomságát. Alig két éve annak, hogy az ő hivatali elődje ennek a jelentéktelenségnek látszó, különben nagy ors ágnak ügyeivel ebben a teremben annyira foglalkozott hogy hajlandó lett volna Németországgal karöltve talán háboruba is keveredni e miatt. Az igen t. külügyminiszter urnak hivatali elődje hivalkodott a magyar-osztrák birodalomnak Marokkóval fennálló tekintélyes és folyton emelkedő kereskedelmével, hivalkodott, hogy annak idején, mikor eljön az időpont, Marokkó gazdasági erejé-

nek feltárásába ő maga is aktív részt óhajt venni.

Nem dicsekvésképen mondom, de nagyon kevés az a férfiú, ki ezen tőlünk ugyan nem messzelévő, de végtelenül elzárkózott és azt lehet mondani, ismeretlen országba némileg is bepillantott, amint azt én magam tehettem. Ennélfogva én, mint ennek a nagy országnak ismerője, bátor voltam e teremben felszólalni Goluchowszky külügyminiszter urnak hivalkodó és a valóban nem éppen megfelelő állításai folytán, amelyek a mi kereskedelmünket ezzel az országgal oly fontosnak állították, hogy ő kényszerítve látta magát az algezirasi konferencián Németország pártjára állani. Akkor már megmondottam én nézetemet a következőkről s noha nem tulajdonítok magamnak semmi próféta tehetőséget, mégis engedjék meg, hogy akkori mondásomra visszatérjek

A közös ügyek tárgyalására kiküldött országos bizottság 1906. évi június 25-én tartott ülésében ezt mondottam: Engedje meg a t. országos bizottság, hogy Marokkóról, erről az exotikus nagy országról általában is beszélhessek legalább annyit, amennyi későbbi tüzetes fejtegetéseim megértéséhez okvetlenül szükséges. Hiszen a közel jövőben sok pénz, sok vér és könny között fogják Marokkó nevét emlegetni. Jós tehetőség nélkül, de a viszonyok ismerete és kellő okos mérlegelése alapján ezt a jóslatot nem volt nehéz már akkor előre megmondani. Az algezirasi konferencia egyes pontozataiban bizonyos előjogok biztosítottak a szomszédos Franc aországnak és Spanyolorzágnak.

Ezen missio alapján 1907. év vége felé Franciaország arra törekedett, hogy feladatát részben teljesítse és magára vállalta a vám és az ottani csendőrség szervezését. Alig kezdett bele zen missio teljesítésébe, midőn nagyhamar ellenzésre, később nyílt ellenségeskedésre bukkant. Az orthodox mohamedán lakosság nemcsak a francziák, nemcsak a közöttük élő európaiak, hanem az ősidők óta velük élő zsidók ellen is feltámadt, fosztogatott, gyilkolt, vagy a mennyiben nem gyilkolt, az illetőket kihajtotta a partokra, a hol azok a hadihajókon kerestek menedéket.

Franciaország hatalmi posztójának ilyen megsértése mellett mást nem tehetett, mint hogy kiszálló legénységgel felszerelt hadihajókkal közelítette meg a partokat. Ismételve mondom, hogy megközelítette, mert a mint tudjuk, egész Marokkóban nincs kikötő. Az elzárkózott partoktól 6—8—10 kilométernyire kell horgonyozni a hajóknak. Franciaország, a mint tudjuk, Casablankát, Mazagant és Mogadort ostrommal vette be és rengeteg vérontás árán jutott ezek birtokába. Kisebb expedíciókat küldött az ország belseje felé is azon célból, hogy az ott gyülekező ellenséges tábor szétoszorja. Spanyolország ezen megszállásban egy hajóval és némi legénységgel vesz részt, a mi közeli fekvésénél és imminens érdekeinél fogva nagyon is csekély, úgy hogy Franciaország mellett csak a hamupipóke szerepét játsza

A t. külügyminiszter ur szerint eddig van. Többet nem említ. Még azt sem mondja, a mit a részletekben közölt legényeknél, az egyes megszakított résznél szoktak mondani, hogy folytatás következik, pedig a folytatás nagyon is következett.

Az az óriási ország ma lángban áll. Az a különben is laza kötelék, mely az egyes törzseket a szultánhoz kapcsolta szét szakadt, a szultán detronisáltatott, ellenszultánt választott s nemcsak a bel-, de a külkereskedelem is tönkrement, azok a jómódu kereskedők, kik ottan százezer számban voltak letelepedve, rongyokba burkolva lótnak-futnak a tengerparti városokban vagy legalább Tangerben, mely ma még nyílt lazadásban nincsen.

Furcsának talalom, hogy mig ezelőtt két évvel az akkori külügyminiszter szerint igen jelentékeny kereskedelmi érdekeink védelmére készek lettünk volna még habo-

rubá is keveredni, Németországgal karöltve: addig a mostani külügyminiszter nem tartotta érdemesnek akárcsak egy hadihajónak a marokkói vizekre való küldésével ottani jelentékeny kereskedelmi és ott megtelepedett kereskedői érdekeit megvédelmezni. Ez szerintem oly mulasztás, melyet még most is pótolni lehetne, mert az az ország még igen hosszú ideig fog vérben és lángban állani. A franciák által megszállt néhány u. n. kikötővárosban az occupáló csapatok oly szépen berendezkedtek, mint az angolok Egyiptomban, vagy mi Bosznia-Hercegovinában. És miként az occupáló angolokra és az occupáló osztrák és magyar csapatokra nézve nem tudja senki, hogy kimennek-e majd vagy kényszerítették fog-nak-e kimenésre, szerintem ugyanez áll a Marokkóban lévő franciákról is. Pedig szerintem némi gátat kelene vetni. annak hogy a franciák ott annyira megvessék lábukat.

Franciaországnak régi terve Marokkó meghódítása. Már a múlt század 40-es éveiben gravitált arrafelé. 1844-ben Bugoud francia marsal Ujdida mellett megverte a marokkói hadsereget, de a rákövetkező tangeri békében megelégedett egy kis darab marokkói földdel. Azóta Franciaország lépésről-lépésre előrenyomul s várost város után foglal el. Előbb Tuát, majd Gurarát, Igiit s Figigit.

1902-ben Franciaország végleg el akarta foglalni Marokkót, de erre Európában oly izgalom támadt, hogy ettől a tervétől egyelőre el kellett állania. Ez vezetett az algezirászi konferenciára, a melynek határozmányait az imént említettem. Ugy tudom, 1907. március havában, tehát jóval a Marokkóban most kitört zavarok előtt, a francia kormány körjegyzékben értesítette a nagyhatalmakat, hogy Ujdida marokkó határvárosát csapataival megszállja és zal-gul tartja, míg Marokkótól a francia alattvalókkal szemben elkövetett némely kihágásért kárpótlást kaphat. Már pedig tudjuk, hogy keleten az ilyen kárpótlások megszerzése nagyon sokáig húzódik s ezért Franciaország nagyon okosan számított. Hogy miért szállta meg Franciaország Ujdidát, annak igen fontos oka van. Ujdida azon az uton fekszik, melyet már a karthágóiak, később a rómaiak folyton használtak; az utóbbiak Mauritania Tingitanának nevezték az országnak ezt a részét. Ezt az utat használták a rómaiak Marokkónak fékentarására és az ottani kereskedelem lebonyolítására.

Ez az Ujdida középpontja ez utnak, ott ahol Algirből háromfelé ágazik el. Ujdida nagyobb környéke teljes pusztaság ugyan, mondhatni Szahara, de ott oly források vannak, — már pedig, ahol Keleten forras van, ott nagyon és gazdaság is van, — hogy Ujdida maga igen virágzó, 12.000 lakossal bíró oázis lett, melynek már magában is óriási az értéke; de az igazi értéke, mint említettem, az, hogy annak a most ugyan nem jó karban levő, de azért igen fontos utnak a közepén van. Ilyenképen Ujdida bír oklása fenyegeti magát a fővárost is, Fezt. Ujdida 70 kilométernyire van a tengertől, 26 kilométernyire a francia határtól.

A tenger ott, Gibraltárnak átellenében, sőt hátrább, Oran mellett is annyira meredek sziklakkal van szegélyezve, hogy ott kereskedelem nem igen fejlődhetett. Az a néhány folyó mely ott a tengerbe ömlik, éppen nagy gyorsaságánál és nagy esésénél fogva, hajózásra nem alkalmas. Ilyenképen keleti és déli Marokkó összes kereskedelme Ujdidan át bonyolódik le. Ott cserélgetnek ki azon áruk, melyek Szudán azon részéből jönnek, ahol Marokkó és Szudán között határ nincsen, valamint az ország belsejéből, azon legfontosabb részéből, melyet mi Atlasz-hegységnek nevezünk, nem a Felső-Atlaszt érttem, mely túlságosan meredek-ségénél fogva meg nincs feltarva, hanem a Kis-Atlaszt, mely legtermékenyebb része az

országnak. Ennek a fontos pontnak megszállását oly csendesén hajtották végre a franciák, hogy Európa erről tudomást — azt a körjegyzéket kivéve, — alig vett. Ujdida birtoklójának kezébe van letéve; mert az a 300 kilométer nagy távolság ugyan keleten, de mégsem legyőzhetetlen akadály, mint a keleti háborúk története bizonyítja.

Az algezirászi conferentia kétségte-nül adott Francia- és Spanyolországnak bizonyos előjogokat, de semmi esetre sem azt a jogot, hogy Marokkót megszállhassák. Már pedig az a közismert tény, hogy három kikötőben a franciák már megfészkeltek magukat, most pedig a szárazon Ujdidát is elfoglalták; ez, ha nem is occupáció, de annak legfontosabb előzménye. Oran és Ujdida között jelenleg három teljes francia hadosztály taborozik, beleértve a tlenceni és szidi-bel abbeszi helyőrségeket.

Kérdem tehát a közös külügyminister urat, van-e a megszállásról és e csapatok központosításáról tudomása? Van-e megállapodása erre nézve a két állam vezető diplomatáival? És egyáltalán, hol véli megszabhatónak azon határt, a meddig az állítólag csak pacifáló megszálló csapatok működésükben elmehetnek?

Egyebekben a külügyministernek az exposéban elmondott tevéenysége iránt elismeréssel viseltetem és az előirányzatot elfogadom.

H I R E K.

A közig. bizottság ülése.

Somogyvármegye közigazgatási bizottsága folyó hó 12-én tartotta havi rendes ülését K a p o t s f y Jenő főispán elnökléte alatt.

Az ülésen K á r o l y i Sándor m. kir. kultur mérnök hosszasan ismertette a Rinya folyó szabályozásának kérdését. Az alispán ugyanis elrendelte a gyakori kiömléseket okozó folyónak szabályozását, mi ellen több érdekelt partbirtokos felebezést adott be. A bizottság a felebezések elutasítása mellett, jóváhagyta az alispáni határozatot.

A kir. pénzügyigazgató jelentése szerint, az elmúlt hóban 87.99689 korona egyenes állami adó folyt be a kir. adóhivataloknál, a vármegye területén, vagyis 40 98321 koronával kevesebb, mint a múlt év eme hónapjában.

A közegészségügyi állapot nem volt kedvező az elmúlt hóban. Különösen az influenza uralkodott s számosan voltak betegek. Az állategészség azonban kielégítő volt.

A kir. ügyészség felügyelete alatt levő fogházban 142-en voltak a múlt január hóban.

A kir. tanfelügyelő a: államsegélyt kérő tanítóknak egész garmadára való kérvényét referalta, amelyeket a kultuszminiszterhez fog a bizottság felterjeszteni. Mint-hogy azonban még egyre érkeznek be a kérvények, indítványozta a tanfelügyelő, hogy a bizottság a hó végével tartson egy rendkívüli ülést, mivel az esetben, ha a kérvények március hóban a miniszteriumban elintéztést nem nyerhetnek, úgy a tanítók elesnek a következő iskolai felévre eső államsegélytől. Miért is elhatározatott, hogy február hó 29-én rendkívüli ülés lesz, amelyen a tanítói fizetés kiegészítésre vonatkozó ügyeken kívül esetleg gyámügyi felebezések is tárgyaltnak.

A bíráló választmány ülése.

A közigazgatási bizottság ülése után az állandó bíráló választmány délelőtt 11 órakor ülést tartott Kapotsfy Jenő főispán elnökléte alatt, melyen az időközben meg-ejtett szennai és mernyei törvényhatósági bizottsági tagválasztások ellen benyújtott felebezések tárgyaltnak.

A szennai választó kerületben Keresztes Gyula kaposmérői református lelkész 173 és Berger Vilmos kaposvári biztosítási hivatalnok 160 szavazattal lettek megválasztva. A választás ellen benyújtott felebezések szerint Berger Vilmos napi- és fuvardiját ígért és adott a szavazóknak, Keresztes Gyula pedig a választás után áldomást fizetett választóinak.

Keresztes választását igazolta, Bergerét pedig, tekintettel a felebezésben felhozott s a megejtett vizsgálat folyamán beigazolt indokra megsemmisítette a választmány.

A mocsoládi kerületben Szecsódi József 111 és Rausch Károly 73 szavazattal lettek megválasztva törvényhatósági bizottsági tag-nak a felebezés szerint 162 szavazat lett beadva és 163 szavazat-lap adatott be. Minthogy azonban az egy szavazat leszámításával is nevezettek többsége kétségtelen, a választás igazoltatott.

— **A sorozás.** A folyó évben a sorozások a következő napokon lesznek. I g a l. Március 2. 3. 4. 5. 6. Elnök: G a l Gyula; orvos: dr. Kollár Lajos. Állitaskötelesek száma 788. T a b. Március 9. 10. 11. 12. Elnök: K a c s k o v i t s Lajos alispán; orvos: dr. Szaplóczay Manó. Állitaskötelesek száma 685. L e n g y e l t ő t i. Március 14. 16. 17. 18. 19. Elnök: T a l l i á n Andor; orvos: dr. Berzsenyi Sándor. Állitaskötelesek száma 738. M a r c z a l i. Március 21. 23. 24. 26. 27. 28. Elnök: K a c s k o v i t s Lajos alispán; orvos: dr. Szaplóczay Manó. Állitaskötelesek 976. C s u r g ó. Március 30. 31., április 1. 2. 3. 4. Elnök: b á r ó I n k e y Pál; orvos: dr. Éhn Kálmán. Állitaskötelesek 906. N a g y a t á d. Április 6. 7. 8. 9. 10. 13. Elnök: gróf S z e c h e n y i Aladár; orvos: dr. Schwarcz Mihály. Állitaskötelesek 885. B a r c s. Április 15. 22. 23. 24. 25. Elnök: dr. P i s z á r Antal; orvos: dr. Kronberger Adolf. Állitaskötelesek 762. S z i g e t v á r. Április 27. 28. 29. 30. Elnök: K a c s k o v i t s Lajos alispán; orvos: dr. Szaplóczay Manó. Állitaskötelesek 690. K a p o s v á r. 1. Kaposvári járás. Március 30. 31., április 1. 2. 3. 4. Elnök: P l a c h n e r Sándor főjegyző; orvos: dr. Gáspár Imre. Állitaskötelesek 916. 2. K a p o s v á r v á r o s. Április 6. 7. Elnök: P l a c h n e r Sándor főjegyző; orvos: dr. Szaplóczay Manó. Állitaskötelesek 214.

— **Tisztújítás.** A kaposvári függetlenségi és 48-as korben múlt vasárnap volt a tisztújító közgyűlés. A választás eredménye a következő: Elnök: dr. Zankay Gusztáv. T á r s e l n ö k: dr. Kovács József. A l e l n ö k ö k: Bécsi Márton, Légár József. T i t k á r: dr. Pete Márton. J e g y z ő k: dr. Szabady Géza, dr. Bertalan Zsigmond, dr. Rónai Janos H a z n a g y: Horváth József, Tatar Gusztáv Ügyész: dr. Rusa Ernő. P é n z t á r o s: Ronai Lajos. E l l e n ő r: Bozó Pál. V a l a s z t m á n y: Balló Gyula, Bogyay Jenő, Horváth Pál, Izsák Lajos, Kertessy Elek, Kertész Lajos, Kolb Kálmán, Kopacsi Sándor, Madarasz Andor, Matosits Karoly, Noszlópy Tivadar, Papp Kálmán, Riba Janos, Vörös Nandor, Welzl Károly. P ö t t a g o k: Berger Vilmos, Golobics Pál, Horváth Imre, Kráczovits József, Kutas Janos, Szarka Janos.

— **Adakozások.** A kaposvári új reform. templomra Bogyay Imréné ivén adakoztak: Bogyay Imréné, Svastics László, Svastics

Elemérné, Svastics Elekné Gerhardt Gasztonné, Plachner Sándorné, Hanny Imréné, Bogyay Emilné, Kovács S. Gyula, Kovács S. Margit, Kovács S. Ilona 2—2 kor., összesen: 22 koronát. Az adományokat köszönettel s tisztelettel nyugtatja Csértán Márton reform. lelkész.

— **Csetneki csipke-tanfolyam.** A városunkban létesített csetneki csipke-tanfolyam életrevalóságát mi nem bizonyítja jobban annál, hogy immár a harmadik tanfolyam veszi nemsokára — március 1-én — kezdetét. Ugy erre, valamint az április 1-én kezdődő negyedik (rece csipke, azalt és fehérhimzés) tanfolyamra már most jelentkezhetni Priliszauer Adolfné (Tallian-u. 12) vagy dr. Rusa Ernőnél (Zarda-u. 17)

— **Járási számvevők kongresszusa.** A járási számvevők e hó 23-án Budapesten országos gyűlést tartanak, amelyen minden vármegye járási számvevő kara képviseltetni fogja magát. A járási számvevőknek a központban működő pénzügyi számvevők érdekeitől elütő különös érdekeik és jogos kívánásai vannak, amelyek kielégítését fogják országos gyűlésükön szorgalmazni.

— **Az ipartestület közgyűlése.** A kaposvári ipartestület március 7-én tartja évi rendes közgyűlését. A közgyűlés után megalakul az országos iparospárt kaposvári fiókjá.

— **A tartalékosok fegyvergyakorlata** A hadügyminiszter hivatalos lapjában most tette közzé a tartalék és a póttartalék ezidei fegyvergyakorlatára vonatkozó rendeletét. Elrendeli, hogy a fölöttes katonai hatóság a fegyvergyakorlat idejének megállapításában a tartalékos polgári foglalkozására és keresetére is tekintettel legyen. Földmiveléssel foglalkozó tartalékost a mezei munka és az aratás ideje alatt nem hívják be fegyvergyakorlatra s aratáskor a békeállomány kiegészítésére is csak más foglalkozással bíró tartalékost, vagy póttartalékost hívják be szolgálatra. A tartalékos gyalogos katona, ha állandóan a hadtest kerületében lakik, ahol ezrede állomásozik, annál a századnál végez tizenhárom napig tartó fegyvergyakorlatot, amelynél szolgált. A egyéves önkéntesből lett tartalékos altisztet huszonnyolc napos s a tartalékos számvevő altisztet husznapos fegyvergyakorlatra hívják be.

— **A tolltisztító gép az államok használatában.** Statisztikusok már rég beigazolták, hogy a szappanfogyasztás egyes államokban a kulturával áll szoros összefüggésben. A gőz és villam mai korszakában éppen így lehetne következtetni egyes államok közegészségi viszonyaira a tolltisztító gépek használatából is. Érdekesnek tartottuk a jelenleg használatban levő tolltisztító gépeket összeírni és abból megállapítani, hogy Németországban, a feltaláló hazájában ezidőszent nem kevesebb, mint 119 tolltisztító gép van használatban. Franciaország 50 tolltisztító gépével a többi államokkal szemben vezet, míg Sweiz 26, Norvégia 22, Bajorország 22, Oroszország 16, Szászország 15, és Magyarország 5 géppel rendelkezik. A városok sorában Brémában 9, Bécsben 2, Budapesten 2, Kolozsváron 1, Nagyszombatban 1 és Kaposváron 1 van felállítva. És mert a mi magyar hazánkban ezen közegészségileg megbízhatatlan gép a legkisebb számban, csak 4 városban van használatban, annál nagyobb érdeme Rózsa János vegyszeti gyáro-nak, hogy az ő modern gondolkodása lehetővé tette, hogy a mi szűkebb hazánk, Kaposvár is eme négy város között szerepel. Megelőzve ezzel több sokkal nagyobb várost és előmozdítva egyúttal a mi közegészségi viszonyaink javulását is.

K ö z g a z d a s á g.

Az új ipartörvény.

Régóta vajdó kérdés az új ipartörvény revíziója. A most érvényben levő ipartörvényvel vajmi kevesen voltak megelégedve; főleg azonban a kisiparosok találták — és méltán — sérelmesnek. Hasztalan volt minden siránkozás, jajveszékelés, hogy kisiparunk pusztul, hiába átkoztuk az osztrák nagyipart, hogy az tesz tönkre bennünket, a piacon iparcikkeikkel nem tudjuk fel venni a versenyt; nem használt semmit.

A kisipar senyvedett, sinylődött, tengtelengett tovább, minden felől szorítva, teperve, gyürve. Főleg az osztrák ipar nehezült kisiparunk gyenge vállaira. Az osztrák ipar teljesen nagyiparrá fejlődött, s mint ilyen minden szaknál, ug a szabónál, cipésznél, vas és építő anyagok elkészítésénél igénybe van véve a technika által megteremtett segítő eszköz: a gép s a mi még ennél is sokkal nagyobb erőt kölcsönöz, hogy valami árucikk versenyképes legyen: a nagy tőke befektetés.

A nagy tőke megadja a lehetőséget arra, hogy a nyers anyagot olcsóbban tudja megszerezni, viszont a gépek, mint segítő eszközök, tetemesen hozzájárulnak ahhoz, hogy a nyers anyagot gyorsan feldolgozni tudja kevesebb munkás és rövidebb idő igénybevételével. Az anyagot is dragábban fizeti meg a kisiparos, mert 3 4 kézből veszi és kicsibe, míg a nagyiparos nagyban vásárolja az anyagot és első kézből kapja.

Szóval a kisiparosnak a munka elkészítése többbe van, mint a nagyiparosnak és lathatjuk azt, hogy az eladásnál a kisiparos nem adhatja oly olcsón az árucikket, mint a nagyiparos. A nagyiparos tiszszerte olcsóbban adhatja az árut, mint a kisiparos és mégis oly haszonnal adhatja, mint emez.

Még egy másik dolog is lényeges szerepet játszik. Miután a kisiparos nem tudja azon munkáért megfizetni a munkásnak mint a nagyiparos, ennél fogva nem is kap oly szakértői jó munkást, mint az előbbi. A munka sem lesz az a tökéletes és jóízűnek megfelelő a kisiparosnál, a mely körülmény az eladásnál szinte hátrány.

Mindebből nyilvánvaló, hogy az eddigi kormányok kisipari politikája rossz uton járt és nem hiábavaló volt a sok sirás, jajgatás.

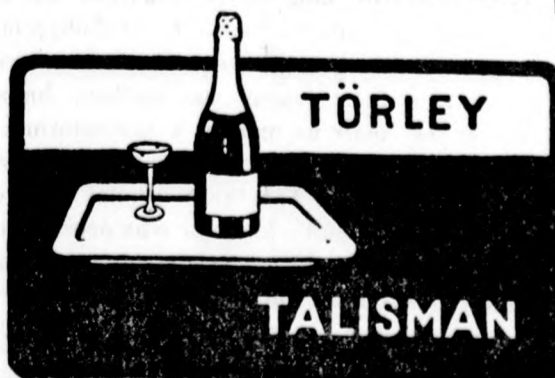
Szterényi József államtitkár Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter nevében annak idején ígértett tett, hogy az új ipartörvény javaslatát ez évben már közzé fogják tenni. És csakugyan a napokban nyilvánosságra bocsátották a tervezetet.

Most már jó uton vagyunk, mert a kereskedelmi miniszter még ez év őszén őhajtja a Ház elé vinni e törvényjavaslatot, mely hivatva van egy teljesen más világot teremteni Magyarországon, melynek életbe léptetése esetén kisiparosaink több reménységgel és nagyobb bizalommal nézhetnek a jövőbe.

(Folyt. köv.)

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

Dr. Rusa Ernő.

4283 szám.

1907. kv.

Árverési hirdetményi kivonat.

Az igali kir. járásbíróság mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy **Rusa Ernő** végrehajtónak **Molnár György** végrehajtás szenvedő elleni 181 kor. 25 fillér tőkekövetelés és járulékaí iránti végrehajtási ügyében a kaposvári kir. törvényszék (az igali kir. járásbíróság) területén lévő **Török-koppány** község határában fekvő, a **Molnár György** (nős Szabó Terézszel) tkvi tulajdonát képező, a török-koppányi 1167 sz. tjkvben A I. telki birtok alkatrészeit képező 678 b, 1067/a/2, 1697/9, 10. d b hrsz. és 6. sorsz. (erdő és legelő illetőség) ingatlanokra 147 koronában, — az ugyanezen tjkvben felvett A II. telki birtok alkatrészeit képező 1107/b/2, 1216/o/2, 1315/a/1, 1678/b. 1. b. 1711/40. a. hrsz. 6. sorsz. (erdő és legelő illetőség) ingatlanokra a 266 koronában az ugyanezen tjkvben A † alatt felvett (irtvány és maradvány földek) 1126/22 b hrsz. ingatlanra a 4 koronában, az 1127/22 b. hrsz. a ingatlanra a 17 koronában, az 1128/19. b. hrsz. a ingatlanra 2 koronában, az az 1126/40. b hrsz. ingatlanra a 45 koronában, az 1127/38. a. hrsz. ingatlanra 71 koronában, az 1128/35. b. hrsz. ingatlanra 16 koronában, a török-koppányi 1171. sz. tjkvben A † 1126/40. a. 2. hrsz. ingatlanra a 35 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az **1908. évi február hó 24 ik napján d e. 10 órakor** Török-koppány községébeza tüzetik ki. A megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10% át vagyis 14 kor. 70 fill., 26 kor. 60 fill., 40 fill., 1 kor. 70 fill., 4 kor. 50 fill., 7 kor. 10 fill., 1 kor. 60 fill. és 3 kor. 50 fillért készpénzben, vagy az 1881 évi LX. t. c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881 évi november hó 1 én 3333. sz. alatt kelt igazságügyminiszteri rend let 8 §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881. évi LX. t. c. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismerványt átszolgáltatni.

Igalon, 1907. évi november 25

A kir. jbiróság mint tkvi hatóság.

HASZ,
kir. járásbíró.

Hirdetések

jutányos áron felvételnek e lap

kiadóhivatalában.

Hagelman Károly

könyvnyomdájában

egy

tanuló

felvétetik.

MANHOLD KÁLMÁN

KULA.

Bácsmegyének a Telecska magaslátán fekvő Raoc György-féle Jolánföldi szőlőjtvány és kertészeti bérletén tavaszi szállításra kapható:

1. Szokványminőségű, minden alanyon fajtisztán, sima és gyökeres zöldjtvány.

2. Amerikai és európai sima és gyökeres vessző, amelyeknek fajtisztaságukért kezeskedem; kívánatra névjegyzéket küldök.

3. Alma-, körte-, barack- és kajszinfak 1, 2, 3 éves ojtványok a legkiválóbb fajokban.

4. Gleditsia élősvény, valamint az élősvények királya: **Maklura Aurentiaca** élősvény, amelynek gyökerei nem sarjadzanak, tövisei igen sűrűk, semmiféle rovar nem pusztítja, minden időjárásnak ellenáll. Mélyen leszállított árban.

Szives megkeresést kér

Manhold Kálmán
nagybérlet.

Szőlőoltványok

kétéves gyökérrel hiányok pótlására, telepítésre és sima oltványok, nemes vesszők ültetésre és párosításhoz legjobb fajokban, legolcsóbban.

HEGYI BOROK

kitűnő minőségben kaphatók.

SZÉKELY J. JOZSEF
Gyöngyös.

JOHNSTON aratógépeit

kizárólag a magyarországi viszonyoknak megfelelőleg készítve egyszerű és tökéletes kivitelben, olcsó árban szállítjuk.

Bächer Rudolf és Melichár Ferenc,

a Johnstone Harvester Co. Batavia

Magyarországi kizárólagos képviselői

Budapest, VI., Nagymező-utca 68.

Árajánlással készséggel szolgálnak.

NAGY LAJOS

SZIJGYÁRTÓ, NYERGES ÉS BÖRÖNDÖS
KAPOSVÁR, Erzsébet-ut 12. szám. (Piac-tér.)

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szives figyelmébe ajánlani elsőrendű

szijgyártó, nyerges és bőröndös

üzletemet, melyet helyben, Erzsébet-ut 12. szám alatt (piac-tér) nyitottam és a mai kor igényeinek minden tekintetben megfelelően rendeztem be.

Raktáron tartok **kocsizó, lovagló és istálló felszereléseket**, ugyszintén **bőrönd, vadászati és bőr-diszmu árukat**.

Megrendeléseket és javításokat pontosan készítek.

MORGOS JÓZSEF

polgári, papi és egyenruha-szabó, Somogyvármegye szállítója
Kaposvár, Fő-utca 8. (A vármegyeház mellett.)

Alapított 1880.

Alapított 1880.

Saját műhelyemben legfinomabb honi és külföldi szövetekből mérték után készített

nyári, őszi, téli és tavaszi öltözeteket, papi öltözeteket, egyenruhákat, felöltöket, alkalmi ruhákat

és minden e szakmába vágó ruhákat ajánlok a nagyérdemű közönség figyelmébe. — Huszonhét év óta fennálló üzletem jó hírneve kezeskedik a szolid kiszolgálásról, melyet ezután is kiérdemelni lesz főtörekvésem.

Szives támogatásukat továbbra is kérve

kiváló tisztelettel

MORGOS JÓZSEF

polgári, papi és egyenruha-szabó
Kaposvár, Fő-utca 8.

Szőlőoltványok.

Fajtiszta Ripária-Portális alanyon oltott elsőrendű dűsgyökérzetű, teljes felelőség mellett szállítok — következő fajokban:

Borfajok: Erdei, Olasz-Rizling, Kövidinka, Nemes kadarka, Furmint, Slankamenka, Burgund, Oporto, Mézész-kehér, Karbenet, Sárfehér, Ezerjő, Mirkovácsi, Muskotály.

Csemegefajok: fehér és piros Chasselas, Passatuti.

1000 drb sima zöldoltvány	80 kor.
1000 „ gyökeres I. oszt. 2 éves	180 „
1000 „ II. oszt.	140 „
1000 „ sima Ripária-Portális I. oszt.	16 „
1000 „ II. oszt.	9 „
1000 „ gyökeres I. oszt.	30 „
1000 „ II. oszt.	18 „
1000 „ fásoltvány I. oszt.	200 „
1000 „ II. oszt.	140 „

Tavaszi szállításra is elfogadok már most rendelést. Előlegül az ár **egynegyed** részét beküldeni sziveskedjék.

Bort a legjobb minőségben napi ár szerint szállítok.

Tisztelettel

Sárkány József
GYÖNGYÖS, (Hevesm.)

:: Országos jubileumi :: zarándoklat Lourdesbe,

Öméltósága főtitiztelendő Prohászka Ottokar dr. székesfehérvári püspök ur védnöksége és főtitiztelendő dr. Giesswein Sándor apátkanonok orsz. képviselő stb. lelki vezérlete mellett.

Indulás 1908. március hó 16-án.

A) utirány: Budapest-Velence-Milanó Nizza-Lourdes és vissza ugyanazon a vonalon.

Részvételi árak: I. oszt. 500 kor., II. oszt. 395 kor., III. oszt. 205 kor., amely összegben az ellátás is bennfoglaltatik.

B) utirány: Ugymint fent Lourdesig, vissza Genua-Róma-Loretó-Fiume Budapest.

Részvételi árak: I. oszt. 560 kor., II. oszt. 450 kor., III. oszt. 250 kor., (teljes szállodai ellátással együtt.)

Részletes programok kaphatók.

Magyar Utazási Vállalat R. T.
menetjegyirodájában

Budapest, IV., Eskü-ut 3. és Erzsébet-körut 12.

Cimbalmot

ne vegyen, míg

Reményi Mihály

a magy. kir. zeneakadémia házi hangszerkészítőjéről árjegyzéket nem hozatott Budapestről, Király-u. 57.

Minden hangszeréről árjegyzék külön kérendő.

Tévedés,

ha valaki azt mondja, hogy jobb kávét — vagy pedig olcsóbban tud kávét szállítani, mint

Fratelli Deisinger

fiumei cég

BUDAPESTEN

a királyi bércpalotában.

PÉNZKÖLCSÖN!

20.000.000 korona áll rendelkezésre 1600 koronán felüli törzsfizetéssel bíró köztisztviselőknek, katonatiszteknek és nyugdíjasoknak csak kötelezvényre **Váltó nem kell!** — Megkeresésnél közlendő: életkor, törzsfizetés és szolgálati idő.

Jelzálogkölcson:

földekre, és jó helyen fekvő, értékes bérházakra, 4 százalékos 10—60 évig terjedő törlesztésre. — Jutalék utólag. Válaszbélyeg.

Országos Hitel- és Kölcsönszerző Vállalat
BUDAPEST,
VI. ker., Izabella-utca 67. szám.
Telefon: 101—28.

RÓZSA JÁNOS

vegyészeti ruhatisztító, plissirozó ágytolltisztító és gőzműfestő intézete

Kaposvárott, Fő-utca 31. sz.

SAJÁT HÁZÁBAN.

Ajánlja a legújabb gépekkel felszerelt

plissirozó, guvrirozó, vegyészeti
ruhatisztító és gőzműfestő gyárat,
mely legújabban

ágytolltisztító géppel

bővített ki. — Ezen közegészségi és tisztasági szempontból felette megbecsülhetetlen eljárást melegen ajánljuk háziasszonyok, intézetek és kórházak figyelmébe.

Tisztítás folytán a toll 100%-al növekedik.
Előzetes bejelentés után a toll tisztítása meg is várható.

Iroda áthelyezés!

GOLDBERGER A. V.

cég tisztelettel értesíti m. t. ügyfeleit, hogy 35 év óta fenálló

hirdetési irodáját

(jelenleg Budapest, IV., Váci-u 20. sz.)

1907. november 10-én saját házába

Budapest, IV., Molnár-utca 38. sz.

helyezi át.

Hirdetések felvétele a világ összes LAPJAI és NAPTÁRAI részére.